

Βρυξέλλες, 29.4.2020
COM(2020) 315 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**Στήριξη των Δυτικών Βαλκανίων για την αντιμετώπιση της COVID-19 και την
ανάκαμψη μετά την πανδημία**

**Συμβολή της Επιτροπής ενόψει της συνόδου των ηγετών ΕΕ-Δυτικών Βαλκανίων στις 6
Μαΐου 2020**

**Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τη
Στήριξη των Δυτικών Βαλκανίων για την αντιμετώπιση της COVID-19 και την
ανάκαμψη μετά την πανδημία**

I. Εισαγωγή

Τα Δυτικά Βαλκάνια είναι αναπόσπαστο τμήμα της Ευρώπης και αποτελούν γεωστρατηγική προτεραιότητα για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η ευρωπαϊκή προοπτική ολόκληρης της περιοχής επιβεβαιώθηκε και πάλι τον Μάρτιο του 2020, όταν τα κράτη μέλη ενέκριναν τις προτάσεις της Επιτροπής για ενισχυμένη μεθοδολογία¹ για τη διαδικασία προσχώρησης και αποφάσισαν να αρχίσουν διαπραγματεύσεις προσχώρησης με τη Δημοκρατία της Αλβανίας και τη Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας. Η συνεχής προώθηση της σταθερότητας και της ευημερίας αυτής της περιοχής, καθώς και η αξιοποίηση των κοινών μας στρατηγικών συμφερόντων, έχουν καθοριστική σημασία για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Παρά τα αποφασιστικά μέτρα που έχουν λάβει οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων, η πανδημία COVID-19, εκτός από τις άμεσες επιπτώσεις της για τον άνθρωπο, διαταράσσει τις οικονομίες της περιοχής και τη ζωή των ανθρώπων. Αποτελεί άνευ προηγουμένου επιβάρυνση για τα συστήματα υγείας και κοινωνικής προστασίας τους. Χιλιάδες πολίτες κινδυνεύουν να χάσουν την εργασία τους, ενώ τα προσωρινά μέτρα στήριξης που λαμβάνουν οι κυβερνήσεις (επιδόματα ανεργίας, αναβολές πληρωμής / απαλλαγές από φόρους και εισφορές κοινωνικής ασφάλισης κ.λπ.) έχουν σημαντικό δημοσιονομικό αντίκτυπο. Οι κυβερνήσεις πρέπει επίσης να επεκτείνουν γρήγορα το εύρος κάλυψης των συστημάτων κοινωνικής προστασίας. Η πανδημία έχει επίσης επηρεάσει τις κοινές προσπάθειες όσον αφορά τη μετανάστευση.

Μολονότι η ίδια η ΕΕ έχει πληγεί έντονα από την πανδημία, έχει ιδιαίτερη ευθύνη, αλλά και συμφέρον, να ηγηθεί της παγκόσμιας αντίδρασης και να παράσχει βοήθεια σε εταίρους που έχουν ανάγκη, πολλώ δε μάλλον στην άμεση γειτονία της. Στο πλαίσιο των διεθνών της προσπάθειών, η ΕΕ παρέχει πρωτοφανή στήριξη ουσιώδους σημασίας για τα Δυτικά Βαλκάνια. Η ΕΕ εξασφαλίζει χρηματοδοτική στήριξη ύψους άνω των 3,3 δισ. EUR για τις χώρες της περιοχής με σκοπό την αντιμετώπιση της άμεσης κρίσης στον τομέα της υγείας και των ανθρωπιστικών αναγκών που προκύπτουν, καθώς και των πιο μακροπρόθεσμων και διαρθρωτικών επιπτώσεων στις κοινωνίες και τις οικονομίες τους. Δεδομένης της ευρωπαϊκής προοπτικής τους, η ΕΕ αντιμετωπίζει επίσης τα Δυτικά Βαλκάνια ως προνομιούχους εταίρους, παρέχοντάς τους πρόσβαση σε πολλές πρωτοβουλίες και μέσα που προορίζονται αποκλειστικά για κράτη μέλη της ΕΕ.

Οι ηγέτες της ΕΕ και της περιοχής θα συναντηθούν στις 6 Μαΐου 2020 για να εξετάσουν τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν από κοινού. Για να τροφοδοτήσει αυτές τις συζητήσεις, η παρούσα ανακοίνωση προβάλλει την αλληλεγγύη της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τα Δυτικά Βαλκάνια καθώς αντιμετωπίζουν τις άμεσες επιπτώσεις της COVID-19, και καθορίζει τους τομείς αμοιβαίας συνεργασίας. Προσβλέπει σε πιο μακροπρόθεσμη στήριξη από την ΕΕ για οικονομική ανάκαμψη, θέτοντας το πλαίσιο για ένα λεπτομερέστερο οικονομικό και επενδυτικό σχέδιο για την περιοχή, το οποίο πρόκειται να παρουσιαστεί από την

¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής «Ενίσχυση της διαδικασίας προσχώρησης — Μια αξιόπιστη προοπτική της ΕΕ για τα Δυτικά Βαλκάνια » [COM\(2020\) 57 final](#)

Επιτροπή αργότερα εντός του έτους. Προσβλέπει επίσης στην περαιτέρω ενίσχυση της δέσμευσης και της στήριξης της ΕΕ για την υλοποίηση της ευρωπαϊκής προοπτικής της περιοχής, μέσω της στήριξης όλων των εταίρων για την **εφαρμογή των απαιτούμενων θεμελιωδών μεταρρυθμίσεων στους τομείς της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και της οικονομίας** με ακόμη μεγαλύτερη αποφασιστικότητα, όπως προβλέπεται στην ενισχυμένη μεθοδολογία.

II. Στήριξη της ΕΕ για τα Δυτικά Βαλκάνια όσον αφορά την αντιμετώπιση της COVID-19

Στο πλαίσιο της αντίδρασής της στην κρίση, η ΕΕ αποφάσισε να παράσχει σημαντική χρηματοδοτική στήριξη, αλλά και να συμπεριλάβει, στον μέγιστο δυνατό βαθμό, τα Δυτικά Βαλκάνια στην αντίδρασή της. Αν και η περιοχή έχει δεχτεί στήριξη και από άλλους εταίρους, χάρη σε ευέλικτες διαδικασίες και έγκαιρες αποφάσεις η ΕΕ αναδείχθηκε για άλλη μια φορά ο πλέον αποτελεσματικός και αξιόπιστος εταίρος της περιοχής.

Η ΕΕ έχει κινητοποιήσει **δέσμη στήριξης ύψους άνω των 3,3 δισ. EUR** προς όφελος των **πολιτών των Δυτικών Βαλκανίων**². Η δέσμη αυτή περιλαμβάνει ανακατανομές πόρων από τον **Μηχανισμό Προενταξιακής Βοήθειας**³ ύψους **38 εκατ. EUR** σε άμεση στήριξη για τον τομέα της υγείας, ιδίως με την παράδοση προμηθειών πρώτης ανάγκης για τη διάσωση ανθρώπινων ζωών, όπως εξοπλισμός ατομικής προστασίας, τεστ και αναπνευστήρες⁴, **389 εκατ. EUR** για την κάλυψη **αναγκών κοινωνικής και οικονομικής ανάκαμψης** και επιπλέον **δέσμη οικονομικής επανενεργοποίησης ύψους 455 εκατ. EUR** για την περιοχή, σε στενή συνεργασία με τους διεθνείς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, καθώς και πρόταση⁵ για **750 εκατ. EUR μακροοικονομικής χρηματοδοτικής συνδρομής και δέσμη συνδρομής ύψους 1,7 δισ. EUR** από την **Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων**. Η ΕΕ παρέχει επίσης **άμεση ανθρωπιστική βοήθεια σε ευάλωτους πρόσφυγες και μετανάστες, η οποία ανέρχεται σε 4,5 εκατ. EUR**, για προστασία, στήριξη ασυνόδευτων ανηλίκων και ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, συμπεριλαμβανομένης της ετοιμότητας για την COVID-19, καθώς και στήριξη έκτακτης ανάγκης ύψους **8 εκατ. EUR** για εγκλωβισμένους στα Δυτικά Βαλκάνια μετανάστες και πρόσφυγες από τον **μηχανισμό συμβολής στη σταθερότητα και την ειρήνη**. Επιπλέον, το **Ταμείο Αλληλεγγύης** της ΕΕ, το οποίο είναι ανοικτό για τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων που έχουν αρχίσει να διαπραγματεύονται την προσχώρησή τους, καλύπτει πλέον και κρίσεις στον τομέα της δημόσιας υγείας.

² Χρηματοδότηση που διατίθεται στο πλαίσιο του υφιστάμενου πολυετούς ενδεικτικού προγράμματος 2014-2020.

³ Επίσης, τα υφιστάμενα προγράμματα στήριξης του ΜΠΒ προσαρμόζονται και επιταχύνονται, π.χ. προενταξιακή βοήθεια της ΕΕ για την αγροτική ανάπτυξη (IPARD) και για τη διασυνοριακή συνεργασία ΕΕ-Δυτικών Βαλκανίων (REGIO).

⁴ Η ΕΕ χρηματοδοτεί την παράδοση περίπου 95.000 τεστ για την COVID, 500 νοσοκομειακών κλινών, 450 αναπνευστήρων, 100 οθονών εντατικής θεραπείας, 100 δοχείων για διαλογή, 10 ασθενοφόρων, καθώς και περισσότερων από 4,5 εκατ. τεμαχίων εξοπλισμού ατομικής προστασίας και εκατοντάδων ιατροτεχνολογικών προϊόντων (όπως συσκευές ακτίνων X, ηλεκτροκαρδιογραφίας, αξονικοί τομογράφοι, απινιδωτές, αντλίες έγχυσης) και χιλιάδων εφοδίων (όπως θερμομέτρα, καθετήρες, σωλήνες, σύριγγες, μάσκες). Η ΕΕ κάλυψε επίσης το κόστος 16 πτήσεων μεγάλων αποστάσεων που μετέφεραν 750 τόνους ιατρικών εφοδίων που αγοράστηκαν από άλλες πηγές.

⁵ 2020/0065 (COD) Πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την παροχή μακροοικονομικής χρηματοδοτικής συνδρομής στους εταίρους της διεύρυνσης και της γειτονίας στο πλαίσιο της πανδημικής κρίσης της COVID-19. 22 Απριλίου 2020.

Σημαντικό μέρος της οικονομικής στήριξης της ΕΕ θα **βοηθήσει τον ιδιωτικό τομέα να αντεπεξέλθει στις προκλήσεις ρευστότητας και τις οικονομικές προκλήσεις** κινητοποιώντας συστήματα εγγυήσεων χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ, σε συνεργασία με διεθνείς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς.

Η αντίδραση της ΕΕ ακολουθεί μια προσέγγιση τύπου «**Ομάδα Ευρώπη**» (**Team Europe**)⁶: η ταχεία και στοχευμένη στήριξή μας συνδυάζει πόρους από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, τα κράτη μέλη και τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, ιδίως την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης. Μαζί με τους εταίρους μας, διασφαλίζουμε ότι η σημαντική χρηματοδότηση της ΕΕ που τους έχει ήδη διατεθεί είναι στοχευμένη ώστε να τους βοηθήσει να αντιμετωπίσουν τις επιπτώσεις της πανδημίας. Παράλληλα, ορισμένα κράτη μέλη της ΕΕ παρέχουν επίσης διμερή στήριξη, είτε οικονομική είτε ως δωρεές εφοδίων.

Ως αποτέλεσμα της έξαρσης της νόσου COVID-19, τα Δυτικά Βαλκάνια έχουν επίσης **ενεργοποιήσει τον Μηχανισμό Πολιτικής Προστασίας της Ένωσης (UCPM)** και έχουν ήδη αρχίσει να λαμβάνουν βοήθεια από τα κράτη μέλη και τα συμμετέχοντα κράτη του UCPM. **Η Σερβία, η Βόρεια Μακεδονία και το Μαυροβούνιο**, ως συμμετέχοντα κράτη στον Μηχανισμό, μπορούν να συμβάλλουν και να ζητούν τη στήριξη του rescEU, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας αποθεμάτων ιατρικών αντιμέτρων και εξοπλισμού. Μεταξύ των ατόμων που επαναπατρίστηκαν στην Ευρώπη χάρη σε πτήσεις που οργανώθηκαν και συγχρηματοδοτήθηκαν από τον UCPM ήταν και εγκλωβισμένοι πολίτες των Δυτικών Βαλκανίων. Οι αρχές πολιτικής προστασίας των Δυτικών Βαλκανίων θα συνεχίσουν να συμμετέχουν στην εκπαίδευση, τις ασκήσεις και την ανταλλαγή εμπειρογνομώνων του UCPM. Η ΕΕ εκφράζει επίσης **την ικανοποίησή της για την πολύτιμη στήριξη** που παρέχουν τα Δυτικά Βαλκάνια στην ΕΕ και στους άμεσους γείτονές τους, όσον αφορά ιατρικό προσωπικό και εξοπλισμό. Η στάση αυτή αντικατοπτρίζει την αλληλεγγύη και τις θεμελιώδεις αξίες στις οποίες βασίζεται η ΕΕ.

Η συνεχιζόμενη πανδημία καταδεικνύει σαφώς πώς η ΕΕ και τα Δυτικά Βαλκάνια **αντιμετωπίζουν μαζί τις κοινές προκλήσεις**. Στις προκλήσεις αυτές περιλαμβάνονται η **κοινή προμήθεια ιατρικού εξοπλισμού**, η απαλλαγή της περιοχής από το **σύστημα άδειας εξαγωγής** της ΕΕ για τον εξοπλισμό ατομικής προστασίας⁷ και η **παροχή από την ΕΕ υλικού για τεστ**, αναπτυγμένου από το Κοινό Κέντρο Ερευνών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, για τη διασφάλιση της ορθής λειτουργίας των τεστ για κορονοϊό στα Δυτικά Βαλκάνια. Οι ενδιαφερόμενοι σε ολόκληρη την περιοχή συμμετέχουν πλήρως στις ευρωπαϊκές προσπάθειες **έρευνας και καινοτομίας** για τη νόσο COVID-19. Η περιοχή συνολικά επωφελείται επίσης από την τεχνική βοήθεια και την ανταλλαγή πληροφοριών που διευκολύνεται από το **Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων**, ενώ οι υποψήφιες χώρες των Δυτικών Βαλκανίων έχουν προσκληθεί ως παρατηρητές στην **Επιτροπή Υγειονομικής Ασφάλειας της ΕΕ** και τους παρέχεται πρόσβαση στο σχετικό **Σύστημα Έγκαιρης Προειδοποίησης και Αντίδρασης**.

Με την κοινή πρόταση της Μόνιμης Γραμματείας της Κοινότητας Μεταφορών και της CEFTA κατοχυρώθηκε η επέκταση της έννοιας των «πράσινων λωρίδων κυκλοφορίας» και στα Δυτικά Βαλκάνια, ώστε να εξασφαλίζεται η ταχεία ροή βασικών εμπορευμάτων εντός

⁶ Ανακοίνωση σχετικά με την αντιμετώπιση της νόσου COVID-19 από την ΕΕ σε παγκόσμιο επίπεδο (JOIN(2020)11 final) της 8.4.2020

⁷Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2020/568 της Επιτροπής, της 23ης Απριλίου 2020, για την εξάρτηση της εξαγωγής ορισμένων προϊόντων από την προϋπόθεση της προσκόμισης άδειας εξαγωγής (ΕΕ L 129 της 24.4.2020).

της περιοχής. Η Επιτροπή είναι έτοιμη να συνδέσει στενά την περιοχή με την εφαρμογή του «**Κοινού ευρωπαϊκού χάρτη πορείας** για την άρση των μέτρων ανάσχεσης της νόσου COVID-19». Πέρα από την παρούσα κατάσταση έκτακτης ανάγκης στον τομέα της υγείας και τους συναφείς περιορισμούς που επιφέρει στην κυκλοφορία εμπορευμάτων και επιβατών, η Επιτροπή είναι επίσης προσηλωμένη, μακροπρόθεσμα, στη βελτίωση της συνδεσιμότητας με τα Δυτικά Βαλκάνια, αντιμετωπίζοντας τα διαρθρωτικού χαρακτήρα σημεία συμφόρησης στα σύνορα ΕΕ / Δυτικών Βαλκανίων. Η Επιτροπή έχει επίσης εκδώσει οδηγίες⁸ για την εφαρμογή της επιβολής **προσωρινών περιορισμών των μετακινήσεων** που ισχύουν για όλες τις μη ουσιώδεις μετακινήσεις από τρίτες χώρες προς την ΕΕ, μεταξύ άλλων όσον αφορά την αντιμετώπιση των ατόμων που υποχρεούνται να παραμείνουν στην ΕΕ για περισσότερο από όσο τους επιτρέπεται.

Αυτή η συνεργασία ΕΕ-Δυτικών Βαλκανίων και η στήριξη από την ΕΕ **υπερβαίνουν κατά πολύ τις παροχές οποιουδήποτε άλλου εταίρου στην περιοχή**, αντικατοπτρίζοντας τη στρατηγική εδραίωση της περιοχής. Τα θεσμικά όργανα της ΕΕ συμμετέχουν σε εντατικές εκστρατείες επικοινωνίας, οι οποίες καλύπτουν την παροχή βοήθειας από την ΕΕ, καθώς και στη δημοσίευση κοινών ανακοινωθέντων με τα κράτη μέλη της ΕΕ επί τόπου, στη στήριξη εκστρατειών «μένουμε σπίτι» και τη συμβολή στη διάδοση τεκμηριωμένων πληροφοριών σχετικά με την COVID-19. Σε αυτό το πλαίσιο, οι προσπάθειες διαστρέβλωσης των απαρχών της κρίσης και των προσπαθειών για την αντιμετώπισή της πρέπει να καταπολεμούνται δημόσια και απερίφραστα, ενώ παράλληλα πρέπει να ενταθεί η συνεργασία για την προάσπιση της ελευθερίας της έκφρασης και της ελευθερίας των μέσων επικοινωνίας.

III. Πέρα από την COVID-19 – ένα οικονομικό και επενδυτικό σχέδιο για την ανάκαμψη

Τα Δυτικά Βαλκάνια θα χρειαστούν συνεχή στήριξη για την **αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κρίσης λόγω της νόσου COVID-19**. Μόλις χαλαρώσουν τα άμεσα μέτρα για την ανάσχεση της πανδημίας COVID-19, θα αρχίσει μια νέα φάση στενής συνεργασίας για την αντιμετώπιση των σκληρών κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων της κρίσης. Αργότερα εντός του έτους η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα υποβάλει **οικονομικό και επενδυτικό σχέδιο για την περιοχή**.

Το σχέδιο θα περιλαμβάνει **σημαντική δέσμη επενδύσεων για την περιοχή**. Στις 2 Μαΐου 2018 η Επιτροπή πρότεινε, για την **περίοδο 2021-2027**, συνολικό κονδύλιο 14,5 δισ. EUR για τον μηχανισμό προενταξιακής βοήθειας III, εκ των οποίων η μερίδα του λέοντος προορίζεται για τα Δυτικά Βαλκάνια. Η Επιτροπή προβλέπει **διπλασιασμό της παροχής επιχορηγήσεων** μέσω του πλαισίου επενδύσεων για τα Δυτικά Βαλκάνια για τη στήριξη της ανάπτυξης του ιδιωτικού τομέα, της συνδεσιμότητας, της ψηφιοποίησης, της πράσινης ατζέντας και των κοινωνικών επενδύσεων. Προβλέπει επίσης σημαντική αύξηση των **οικονομικών εγγυήσεων για τη στήριξη δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων** στην περιοχή μέσω του ειδικού μέσου εγγυήσεων βάσει του πλαισίου επενδύσεων για τα **Δυτικά Βαλκάνια**.

Η **πράσινη μετάβαση και ο ψηφιακός μετασχηματισμός** θα έχουν κεντρικό ρόλο στην επανεκκίνηση και τον εκσυγχρονισμό των οικονομιών των Δυτικών Βαλκανίων. Οι επενδύσεις σε καθαρές και ψηφιακές τεχνολογίες και δυνατότητες, σε συνδυασμό με μια κυκλική οικονομία, θα συμβάλουν στη δημιουργία θέσεων εργασίας και την ανάπτυξη. Θα

⁸ C(2020) 2050 final.

παρασχεθεί επίσης στήριξη για να βελτιωθεί η **ανταγωνιστικότητα** των οικονομιών των Δυτικών Βαλκανίων, να **βελτιωθεί η σύνδεσή τους εντός της περιοχής και με την ΕΕ**, καθώς και να βοηθηθούν τα Δυτικά Βαλκάνια ώστε να είναι **έτοιμα για την ψηφιακή εποχή**. Θα παρασχεθεί στήριξη για μια οικονομία στην υπηρεσία των ανθρώπων, μεταξύ άλλων μέσα από συνεργασία για την **εκπαίδευση και την υγεία**, ιδίως με σκοπό την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγείας, **για την κοινωνική προστασία και ένταξη**, τις ίσες ευκαιρίες, την πρόσβαση στην αγορά εργασίας, ιδίως μέσω αύξησης της παροχής ενεργών πολιτικών για την αγορά εργασίας, **για δίκαιες συνθήκες εργασίας**, μεταξύ άλλων με στήριξη για ενίσχυση του κοινωνικού διαλόγου, για τον πολιτισμό, καθώς και την έρευνα και καινοτομία.

Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στις **μεταφορικές και ενεργειακές συνδέσεις**, οι οποίες έχουν καθοριστική σημασία για την οικονομική ανάπτυξη τόσο της περιοχής όσο και της ΕΕ. Φέτος, η ΕΕ προτίθεται να προτείνει δέσμη ύψους 135 εκατ. EUR⁹ για τη χρηματοδότηση έξι επιπλέον επενδυτικών έργων υποδομής στο πλαίσιο του θεματολογίου συνδεσιμότητας για τα Δυτικά Βαλκάνια. Με αυτή τη χρηματοδότηση, η **ΕΕ θα υπερβεί τη δέσμευση που ανέλαβε το 2015 να παράσχει 1 δις. EUR σε επιχορηγήσεις της ΕΕ στο θεματολόγιο συνδεσιμότητας έως το 2020**, ποσό που, με τη σειρά του, θα μοχλεύσει σχεδόν 4 δις. EUR για 45 επενδύσεις σε υποδομές που συνδέουν την περιοχή με τους άξονες προτεραιότητας των διευρωπαϊκών δικτύων (ΔΕΔ-Μ) και σε έργα κοινού ενδιαφέροντος για την Ενεργειακή Κοινότητα. Η ενεργός περιφερειακή συνεργασία στο πλαίσιο της Ενεργειακής Κοινότητας και της πρωτοβουλίας για τη συνδεσιμότητα της Κεντρικής και Νοτιοανατολικής Ευρώπης όσον αφορά την ενέργεια αποτελεί καλή βάση για την επιτάχυνση των επενδύσεων σε αυτές τις ενεργειακές συνδέσεις, καθώς και σε έργα στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και της ενεργειακής απόδοσης.

Η ΕΕ θα συνεχίσει να δίνει ιδιαίτερη προσοχή στις **προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι νέοι**, ιδίως όσον αφορά τις προοπτικές εργασίας, την ανισότητα και τη διατήρηση νέων ταλέντων στην περιοχή ώστε να **αντιμετωπιστεί η αποδημία επιστημόνων και άλλες δημογραφικές προκλήσεις** που αντιμετωπίζει η περιοχή. Η χρηματοδότηση από το **Erasmus+ για την περιοχή έχει διπλασιαστεί από το 2018** (σε πάνω από 65 εκατ. EUR), παράλληλα με μεγαλύτερη έμφαση στην επαγγελματική εκπαίδευση. Η έμφαση στις ψηφιακές δεξιότητες, καθώς και στις ερευνητικές και επιχειρηματικές δεξιότητες, θα ενισχυθεί περαιτέρω στο μέλλον με σκοπό οι νέοι να αποκτήσουν τα εφόδια για να επιτύχουν οικονομικά και να προοδεύουν στην ψηφιακή εποχή.

Η πανδημία COVID-19 έχει καταστήσει πασιφανή τη σημασία της ορθής λειτουργίας της **ενιαίας αγοράς** της ΕΕ ως βασικού στοιχείου της **ευημερίας και της ανθεκτικότητάς μας**. Επίσης, τόνισε το υψηλό επίπεδο κοινωνικοοικονομικής αλληλεξάρτησης μεταξύ των οικονομιών της ΕΕ και των Δυτικών Βαλκανίων, καθώς και εντός της ίδιας της περιοχής. Κατά συνέπεια, θα έχει καθοριστική σημασία **η αποτελεσματικότερη σύνδεση των οικονομιών των Δυτικών Βαλκανίων —τόσο εντός της περιοχής όσο και με την ΕΕ**. Για τη σύνδεση αυτή απαιτείται ισχυρότερη δέσμευση από όλους τους εταίρους των Δυτικών Βαλκανίων για την εμβάθυνση της χωρίς αποκλεισμούς περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης και την **ανάπτυξη κοινής περιφερειακής αγοράς**, όπως συμφωνήθηκε, με βάση το κεκτημένο της ΕΕ, καθώς και τήρηση των δεσμεύσεων της ΕΕ που θα **καταστήσουν επίσης την περιοχή πιο ελκυστική για επενδύσεις**.

⁹ Επιπλέον, θα παρασχεθούν 65 εκατ. EUR για τη στήριξη της προετοιμασίας και της υλοποίησης έργων βάσει του πλαισίου επενδύσεων για τα Δυτικά Βαλκάνια (WBIF). Με το ποσό αυτό, η δέσμη μέτρων του 2020 για τη συνδεσιμότητα με χρηματοδότηση από την ΕΕ θα ανέλθει σε 200 εκατ. EUR.

Στο πλαίσιο αυτό, καθοριστική σημασία έχουν οι **περιφερειακοί οργανισμοί** —το Συμβούλιο Περιφερειακής Συνεργασίας, η Κοινότητα Μεταφορών, η Ενεργειακή Κοινότητα και η Ζώνη Ελευθέρων Συναλλαγών Κεντρικής Ευρώπης. Βασικό ρόλο στη μείωση των εμποδίων για το εμπόριο έχουν παίξει επίσης τα χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ έργα¹⁰.

Όλα αυτά τα μέτρα στήριξης έχουν τους ίδιους στόχους: να μετατρέψουν τα Δυτικά Βαλκάνια σε **λειτουργικές οικονομίες της αγοράς, ικανές να ενταχθούν πλήρως στην ενιαία αγορά της ΕΕ**, να βελτιώσουν το επιχειρηματικό και επενδυτικό κλίμα, συμβάλλοντας έτσι στην αύξηση των εμπορικών ροών εντός της περιοχής και με την ΕΕ¹¹, να δημιουργήσουν θέσεις εργασίας και ευκαιρίες, μειώνοντας με τον τρόπο αυτό την αποδημία επιστημόνων από την περιοχή. Ως εκ τούτου, η τρέχουσα κρίση δεν πρέπει να αποσπά την προσοχή από βασικές διαρθρωτικές αδυναμίες, όπως η υψηλή ανεργία (ιδίως μεταξύ των νέων), η χαμηλή συμμετοχή στην αγορά εργασίας (ιδίως για τις γυναίκες), η αναντιστοιχία μεταξύ δεξιοτήτων και αναγκών της αγοράς εργασίας, η ανεπαρκής κοινωνική προστασία, η χαμηλή γεωργική παραγωγικότητα και ανταγωνιστικότητα, η μη διαφοροποίηση του ενεργειακού εφοδιασμού και η χαμηλή ενεργειακή απόδοση. Ο εδραιωμένος οικονομικός και δημοσιονομικός διάλογος, με βάση τα **προγράμματα οικονομικής μεταρρύθμισης** των εταίρων, εξακολουθεί να αποτελεί σημαντικό πλαίσιο για την καθοδήγηση και τη στήριξη μακροοικονομικών και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων.

Στόχος του οικονομικού και επενδυτικού σχεδίου θα είναι να δοθεί **ώθηση στη μακροπρόθεσμη ανάκαμψη**, να τονωθεί η οικονομική ανάπτυξη και να στηριχθούν οι μεταρρυθμίσεις που απαιτούνται για να σημειωθεί πρόοδος στην ευρωπαϊκή πορεία της περιοχής. Το εν λόγω οικονομικό και επενδυτικό σχέδιο θα εμπνέεται και θα εναρμονίζεται με τις προτεραιότητες που έχει θέσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τις δικές της εργασίες κατά την περίοδο 2019-2024.

IV. Εφαρμογή θεμελιωδών μεταρρυθμίσεων

Η ανάκαμψη από την τρέχουσα κρίση θα λειτουργήσει αποτελεσματικά μόνο αν **οι χώρες εξακολουθήσουν να υλοποιούν τις μεταρρυθμιστικές τους δεσμεύσεις** και παράγουν απτά αποτελέσματα κατά την εφαρμογή τους. Αυτό έχει καθοριστική σημασία για την υλοποίηση της ευρωπαϊκής τους προοπτικής. Για να επιτευχθεί, εκτός από συνεχείς οικονομικές μεταρρυθμίσεις, απαιτείται **μεγαλύτερη έμφαση στο κράτος δικαίου, τη λειτουργία των δημοκρατικών θεσμών και τη δημόσια διοίκηση**.

Η ενίσχυση του **κράτους δικαίου σε όλες τις πτυχές του** είναι κρίσιμης σημασίας. Απαιτείται ανεξάρτητη και αποδοτική δικαιοσύνη, αξιόπιστα αποτελέσματα στην καταπολέμηση της διαφθοράς, του οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας, και αποτελεσματική προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένης της ελευθερίας της έκφρασης και των μέσων επικοινωνίας. Ειδικότερα, είναι εξαιρετικά σημαντικό τα μέτρα έκτακτης ανάγκης που λαμβάνονται κατά τη διάρκεια της κρίσης να μην

¹⁰ Για παράδειγμα, το σύστημα ανταλλαγής δεδομένων στον τομέα των ειδικών φόρων κατανάλωσης αναβαθμίστηκε ώστε να διασφαλίζεται η έγκαιρη ηλεκτρονική ταυτοποίηση φορτηγών που μεταφέρουν βασικά εμπορεύματα, η οποία κοινοποιείται στα σημεία διέλευσης των συνόρων ώστε να μπορούν τα φορτηγά να διασχίζουν τα σύνορα μέσω των πράσινων λωρίδων κυκλοφορίας.

¹¹ Εν προκειμένω, η Επιτροπή πρότεινε, στις 3 Απριλίου, να παραταθούν τα αυτόνομα εμπορικά μέτρα που έχουν χορηγηθεί από την ΕΕ σε χώρες των Δυτικών Βαλκανίων για άλλη μια περίοδο 5 ετών, έως το τέλος του 2025 (COM(2020) 135 final. 2020/0051 (COD))

αποβαίνουν εις βάρος των θεμελιωδών αρχών και αξιών, καθώς και να παραμένουν αναλογικά, χρονικά προσδιορισμένα και να υπόκεινται σε δημοκρατική εποπτεία.

Με βάση την εκτεταμένη συνεργασία που ήδη υπάρχει, είναι ουσιώδους σημασίας να διασφαλιστεί η συνεχής ενεργός συμμετοχή μέσω κοινών και αμοιβαία συμφωνημένων δράσεων για την **ασφάλεια**, μεταξύ άλλων ενάντια σε κινδύνους που αφορούν το ξέπλυμα χρήματος και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, καθώς και για τη **μετανάστευση και τη διαχείριση των συνόρων**. Βασικές προτεραιότητες παραμένουν **οι ισχυρότεροι δημοκρατικοί θεσμοί και οι περισσότερο πολυδεκτικές δημοκρατικές διαδικασίες**. Η **μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης** είναι ουσιαστικής σημασίας για τη βελτίωση της διακυβέρνησης σε όλα τα επίπεδα. Στη μεταρρύθμιση αυτή περιλαμβάνεται αυξημένη διαφάνεια και λογοδοσία, χρηστή διαχείριση των δημόσιων οικονομικών και πιο επαγγελματικές διοικήσεις. Στο σύνολό τους, τα παραπάνω αποτελούν το θεμέλιο για διαρκή οικονομική ανάκαμψη.

Η Επιτροπή παραμένει σταθερά προσηλωμένη στη στήριξη της περιοχής για την εφαρμογή αυτών των μεταρρυθμίσεων. Περαιτέρω μέτρα θα καθοριστούν σε ανακοίνωση της Επιτροπής αργότερα εντός του έτους.

Η κρίση λόγω της νόσου COVID-19 αποτελεί δοκιμασία για την αλληλεγγύη και την αποφασιστικότητά μας, αλλά επίσης και ισχυρή απόδειξη της στενότερης συνεργασίας μας ως Ευρωπαίων με κοινό πεπρωμένο. Στο πλαίσιο αυτό, αναγνωρίζουμε ότι οι εταίροι των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να βρουν τη θέση τους στον επικείμενο προβληματισμό μας σχετικά με το μέλλον της Ευρώπης. Μαζί θα ξεπεράσουμε αυτήν την κρίση και θα ανακάμψουμε. Και μαζί θα ενισχύσουμε περαιτέρω τη συνεργασία μας για να βοηθήσουμε τους εταίρους μας να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις που απορρέουν από την ιδιότητα του μέλους της ΕΕ.
